

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 540/2020-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Zuzanou Nespalovou, Saratovská 6/D Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 270/2008 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 270/2008 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalobkyňou v spore vedenom na okresnom súde proti žalovanému [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný“) o určenie vlastníckeho práva a náhradu škody. Sťažovateľka podala svoj návrh na začatie konania pôvodne na miestne nepríslušnom súde (Okresný súd Senica) 25. septembra 2007 a domáhala sa, aby súd uložil žalovanému povinnosť vydať jej 4 ks listinných cenných papierov spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v nominálnej hodnote jednej akcie vo výške 1 000 Sk, ku ktorým má nespochybniteľné, neodňateľné vlastnícke právo, ktoré nadobudla dedením. Tiež žiadala, aby jej žalovaný uhradil celú sumu dlžných dividend. Súčasťou podanej žaloby bol aj návrh na vydanie predbežného opatrenia.

3. Okresný súd Senica prijal podanie pod spisovou značkou 6 C 178/2007 a z dôvodu miestnej nepríslušnosti postúpil vec Okresnému súdu Bratislava V, ktorý z totožného dôvodu postúpil vec až v roku 2008 okresnému súdu. Návrh na vydanie predbežného opatrenia zobrala sťažovateľka späť, a preto okresný súd konanie o ňom zastavil uznesením z 9. februára 2011. V apríli 2011 dostala sťažovateľka výzvu na uhradenie súdneho

poplatku a zároveň na mesiac apríl 2011, teda po vyše troch rokoch od postúpenia spisu, bolo vo veci nariadené prvé pojednávanie. V rokoch 2012 až 2015 sa konalo niekoľko pojednávaní, ktoré boli vždy odročené na neurčito s povinnosťou strán doložiť dôkazy alebo vyjadrenia. Sťažovateľka si svoju povinnosť riadne plnila, žalovaný dokladal zvyčajne dôkazy až na ďalšom pojednávaní, a nie v súdom stanovenej lehote. Súčasne okresný súd vykonával dokazovanie, ktoré na predmet sporu nemalo vplyv, prípadne ho nikto nenavrhol, čím dochádzalo k predlžovaniu konania. Sťažovateľka, aby nepredlžovala konanie svojou neprítomnosťou, často z osobných alebo pracovných dôvodov súhlasila, aby súd pojednával v jej neprítomnosti, čím sa sama snažila urýchliť konanie a znížiť neefektívne náklady na konanie. V rámci konania sťažovateľka niekoľkokrát menila žalobný petit, avšak nikdy nešlo o zmenu v rozsahu, ktorá by si vyžadovala nové dokazovanie – práve naopak, zmena petitu vyplývala vždy z dôkazov doložených žalovaným. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 24. septembra 2015, ktorým žalobe sťažovateľky v nepatrnej výške vyhovel a vo zvyšku jej návrh zamietol.

4. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 26 Co 784/2015 z 18. apríla 2017 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu procesného pochybenia. Okresný súd vo veci opätovne rozhodol rozsudkom z 20. marca 2018, proti ktorému podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 26 Co 68/2018 z 30. apríla 2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Proti predmetnému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 194/2019, ktorým dovolanie odmietol. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľke doručené 27. mája 2020. Celkový čas riešenia veci sťažovateľky tak predstavoval 13 rokov, čo podľa jej názoru rozhodne nemožno považovať za rýchlu a účinnú ochranu práva, resp. rýchle a účinné odstránenie právnej neistoty.

5. Z hľadiska zložitosti veci považuje sťažovateľka prejednávajúcu vec nie za úplne „jednoduchú“, avšak ani natoľko zložitú, aby okresný súd potreboval viac ako trojročnú prípravu na prvé pojednávanie a následne pojednával vo veci bezdôvodne ďalšie štyri roky. Okresný súd tým, že v rozpore s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a neskôr Civilného sporového poriadku nevykonal počas doby dvoch rokov od okamihu postúpenia spisu ani jediný úkon smerujúci k prerokovaniu veci navrhovanej sťažovateľkou, porušil jej základné ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. V súvislosti s označeným základným právom pokojne užívať majetok nadobudnutý dedením podľa čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľka uviedla, že zákonná sudkyňa na uvedené nebrala ohľad ani po predložení tretieho originálu osvedčenia o dedičstve. Podľa právneho názoru ústavného súdu nerovnaký rozsah práv a povinností majiteľa akcie nie je dôkazom toho, že nejde o vlastnícky vzťah k akciám. Sťažovateľka zastáva názor, že rozhodnutím súdov v už uvedenej veci bolo porušené jej základné právo vlastníť majetok, ktorý nadobudla dedením.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálehom rozhodol:

„Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Skalica v konaní vedenom pod sp. zn.: 2C/270/2008 porušené.

2. *Základné právo [redacted] vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR bolo porušené.*

3. *[redacted] priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,-€ (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Skalica povinný zaplatiť menovanej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

4. *[redacted] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 375,24€ za dva úkony právnych služieb: prevzatie a príprava zastúpenia a vypracovanie*

sťažnosti, každý po 177,-€+10,62 režijný paušál, stanovenú v súlade s ustanovením §11 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je predovšetkým námietka porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré bolo 4. júna 2019

právoplatne skončené. Potvrdzujúci rozsudok krajského súdu sťažovateľka následne napadla mimoriadnym opravným prostriedkom – dovolaním. Uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo jej dovolanie odmietnuté, bolo sťažovateľke doručené 27. mája 2020.

15. Ústavný súd uvádza, že pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

16. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 258/2012). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. [REDACTED] proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

17. Ústavný súd taktiež už opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv

sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené už 4. júna 2019 (rozhodnutie o dovolaní bolo sťažovateľke doručené 27. mája 2020), a teda v čase podania ústavnej sťažnosti (24. júla 2020, pozn.) okresný súd, ktorého ako jediného porušiteľa svojich práv sťažovateľka v ústavnej označila, už nemohol vykonávať žiadne úkony, a tak spôsobovať v súdnom konaní prietahy. Z uvedeného je zrejmé, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu tvrdené porušovanie sťažovateľkou označených práv postupom okresného súdu už netrvalo.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd po predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti, s prihliadnutím na okolnosti tohto konkrétneho prípadu dospel k záveru, že podmienky na jej prijatie na ďalšie konanie splnené neboli, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

K namietanému porušeniu základného práva na dedenie podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

20. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti namietala aj porušenie základného práva na dedenie podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. V samotnej ústavnej sťažnosti ale toto namietané porušenie žiadnym relevantným spôsobom neodôvodnila. Bez bližších súvislostí sťažovateľka len uviedla, že zákonná sudkyňa na osvedčenie o dedičstve nebrala ohľad ani po predložení tretieho originálu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej absencia zmysluplného, ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ako východiskového rámca sťažnosti spôsobuje nedostatok podstatnej

zákonom predpísanej náležitosti ustanovenej v § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 241/2013, III. ÚS 313/2016).

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľky zastúpenej právnou zástupkyňou nespĺňa v časti namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy požiadavky kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýkalo v tejto časti ústavnej sťažnosti len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale esenciálnych obsahových náležitostí ústavnej sťažnosti (absencia odôvodnenia ústavnej sťažnosti vo vzťahu k porušeniu základného práva na dedenie), ústavný súd sťažovateľku nevyzýval na odstránenie tohto nedostatku (m. m. II. ÚS 58/2019).

22. V časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

23. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu